

Î.S. INSTITUTUL DE DEZVOLTARE
A SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE
Ministerul Educației și Cercetării al
Republicii Moldova
Cod fiscal:1008600032684
MD-2028, or. Chișinău
str. Academiei, 5a
tel. (373 22) 28 98 39, 28 98 40
Fax. (373 22) 28 98 49
E-mail: info@idsi.md

S.E. INFORMATION SOCIETY
DEVELOPMENT INSTITUTE
Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova
TIN:1008600032684
MD-2028, Moldova
5a, Academiei str., Chisinau
tel: (373 22) 28 98 39, 28 98 40
Fax: (373 22) 28 98 49
E-mail: info@idsi.md

**Ministerului
Educației și Cercetării**

PROPUNERI DE REORGANIZARE

a Întreprinderii de Stat Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI)

în **Instituție Publică** „Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale”

– **organizație de informații științifico-tehnologică cu o subdiviziune distinctă – Biblioteca,**
în baza principiilor de autogestiune

În contextul evoluțiilor actuale – digitalizare accelerată, alinierea la standardele UE privind știința deschisă și **nevoia de diseminare eficientă a rezultatelor cercetării**, în vederea **eficientizării activității intelectuale**, inclusiv a creației științifice și tehnice, în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. [CSI259/2004](#), Capitolul VII, se propune reorganizarea Întreprinderii de Stat „Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale” în **Instituție Publică „Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale”**, în baza principiilor de autogestiune, cu statut de **organizație națională în domeniul informațiilor științifico-tehnologice (Art. 19)**, care să includă o subdiviziune specializată de tip Bibliotecă.

Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova (Legea nr. 259-XV din 15.07.2004) oferă baza legală pentru existența și funcționarea unei organizații specializate în asigurarea informațională a cercetării și inovării (Capitolul VII). Astfel, Articolul 19 din Cod definește conceptul de „**organizație de informații științifico-tehnologice**” ca fiind „*organizație specializată și subdiviziunile ei care desfășoară în sfera științei și inovării activități în domeniul informațiilor științifico-tehnologice*”. Această prevedere indică explicit tipologia instituțională vizată pentru IDSI în urma reorganizării propuse, conferind acesteia un temei juridic clar.

Î.S. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI) **reprezintă o infrastructură critică de nivel național pentru ecosistemul de cercetare din Republica Moldova**, un furnizor cheie de platforme și resurse pentru accesarea și diseminarea informațiilor științifice, cu un accent semnificativ pe știința deschisă și pe creșterea vizibilității cercetării naționale. Este singura instituție de cercetare din țară certificată în conformitate cu 4 standarde internaționale ISO, inclusiv cel privind securitatea informației.

IDSI acționează deja ca o infrastructură esențială de informații științifico-tehnologice la nivel național. Institutul asigură conectivitatea și accesul la informație pentru comunitatea de cercetare. [Instrumentul Bibliometric Național](#) (IBN) – cea mai amplă bibliotecă digitală de publicații științifice ale autorilor din Republica Moldova cu **peste 225.000 de lucrări științifice**, accesată de **peste 2.6 mln vizitatori unici**, conține de 2,5 ori mai multe publicații decât toate repozitoriile instituționale din țară. O serie de platforme interconectate, precum [stiu.md](#) – punct unic de acces la informații despre știință și inovare; [conferinte.stiu.md](#) – platformă pentru gestionarea și diseminarea evenimentelor științifice; [infra.stiu.md/](#) – platformă de suport pentru cartografierea infrastructurilor de cercetare; [raportare.stiu.md/](#) – platformă de raportare pentru activitățile de cercetare-inovare. Aceste sisteme consolidează rolul de **hub național al IDSI pentru gestionarea și diseminarea informației științifice și reprezintă elementele componente ale unui potențial sistem național de informații științifice.**

Reorganizarea IDSI nu necesită finanțare suplimentară de la bugetul de stat. Transformarea într-o instituție publică de interes național, scutită de TVA, spre deosebire de actualul statut de întreprindere de stat (art. 112 Cod fiscal) recuperează imediat circa 20% din bugetul anual al institutului, acoperind potențiale costuri de mentenanță sau de extindere a platformelor digitale. Totodată, Regulamentul privind constituirea și distribuirea finanțării instituționale complementare pentru organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, prevede explicit că Ministerul Educației și Cercetării aprobă și utilizează **o parte din fondul pentru finanțarea instituțională complementară pentru menținerea și dezvoltarea sistemului de informații științifico-tehnologice.**

IDSI integrează fluxul științific național în infrastructuri europene. Implementarea standardelor internaționale pentru schimb de date (OAI-PMH), identificatori persistenți și clasificări standard (DOI, ORCID, CRediT, ISO 690), facilitează interoperabilitate și reutilizarea informațiilor științifice autohtone în Spațiul European de Cercetare (SEC). Astfel conținutul din IBN este indexat de Google Scholar, OpenAIRE, BASE, CORE, OpenAlex, **facilitând creșterea exponențială a vizibilității internaționale a publicațiilor din RM și integrând rezultatele cercetării din Moldova în ecosistemul digital mondial.**

Existența unor instituții similare în țările din UE, precum [IZUM Institute of Information Science](https://www.izum.si/) (Slovenia), <https://www.izum.si/>), [NIFU Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education](https://www.nifu.no/) (Norvegia) sau [INIST Institute of Scientific and Technical Information](https://www.inist.fr/) (Franța) – care joacă un rol activ în susținerea proceselor decizionale prin furnizarea de date, analize și infrastructuri, **confirmă necesitatea unui astfel de actor național,** susținut corespunzător financiar pentru a garanta continuitatea și dezvoltarea sistemului de cercetare și inovare.

IDSI reorganizat ar putea juca un rol similar, devenind un **furnizor de infrastructură informațională** (atât hardware/software, cât și conținut) **pentru întreaga comunitate de cercetare-inovare.** Astfel de exemple demonstrează că existența unei entități dedicate informațiilor științifico-tehnologice sporește eficiența diseminării cunoștințelor și reprezintă o bună practică validată internațional. Prin urmare, reorganizarea IDSI ar plasa Republica Moldova în rândul țărilor care și-au consolidat infrastructura de informare științifico-tehnologică prin instituții specializate, aliniind țara la standardele moderne de management al informației științifice.

Argumentele aduse demonstrează clar că instrumentele informatice și sistemele elaborate de IDSI sunt valoroase și necesare pentru comunitatea științifică din Republica Moldova. **Activitățile IDSI au caracter transversal, național și strategic în ecosistemul științific național.** Institutul deține expertiza, infrastructura și datele necesare pentru a furniza suport științific, tehnic și analitic în sprijinul digitalizării cercetării, asigurării transparenței finanțării și alinierii Republicii Moldova la politicile europene de cercetare și inovare.

Experiența de funcționare a sistemului național de cercetare-dezvoltare a arătat că anterior **nicio structură administrativă nu a reușit menținerea bazelor de date în domeniul cercetării-inovării** o perioadă atât de îndelungată ca IDSI (Tabelul 1).

Tabelul 1. Menținerea bazelor de date în domeniul cercetării-inovării în perioada 2000 - prezent

Entitate	Inițiativă	Perioada	Rezultat
Consiliul Național pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică, subordonat Guvernului (predecesorul ANCD), în colaborare cu Institutul de Matematică și Informatică al AȘM	Bază de date a personalului științific și a doctoranzilor	2000-2005	Dispărută integral
Consiliul Superior pentru Știință și Dezvoltare	Bază de date a personalului științific	2005-2006	Pierdute

Entitate	Inițiativă	Perioada	Rezultat
Tehnologică, subordonat AȘM (predecesorul ANCD), cu suportul MRDA			
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a RM	Baza de Date „Rezultate științifice” cu Fișele informative ale rapoartelor științifice intermediare și finale https://db.agepi.md/realizari/	2005-2016	Nu este actualizată
Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Baza de date propuneri de proiecte finanțate de ANCD https://intranet.ancd.gov.md/	2014 - prezent	Depunerea propunerilor de proiecte. Resursă cu acces restricționat
Î.S. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale	Instrumentul Bibliometric Național (IBN) – https://ibn.idsi.md/ , http://stiu.md/ , https://conferinte.stiu.md/	2010-prezent	ACTIV; Acces Deschis - cea mai mare bibliotecă electronică cu acces deschis din RM (peste 225.000 publicații, peste 2.6 mln. vizitatori unici)

Institutul a demonstrat consecvență în acțiuni, asumându-și responsabilitatea în vederea realizării unor inițiative de importanță națională, care au contribuit la asigurarea politicii de stat privind informațiile științifico-tehnologice. Tabelul 2 ilustrează clar **activitățile realizate de IDSI**, care **acoperă** practic integral **atribuțiile organizației de informații științifico-tehnologice**.

Tabelul 2. Corelarea activităților IDSI cu atribuțiile organizației de informații științifico-tehnologice.

Articol/ literă de Cod	Activitățile realizate de IDSI
Art. 79 Politica de stat privind informațiile științifico-tehnologice c) dezvoltarea unei infrastructuri pertinente și implementarea de tehnologii informaționale performante; d) crearea de condiții pentru extinderea și intensificarea schimburilor de informații între savanți și specialiști din țară și străinătate, pentru participarea lor la conferințe, simpozioane, seminare și expoziții științifice naționale și internaționale, pentru editarea de reviste științifice naționale; e) crearea de resurse ale sistemului național de informații științifico-tehnologice și asigurarea integrității lor; h) garantarea dreptului de acces liber și nediscriminatoriu la resursele de informații științifico-tehnologice	IDSI dezvoltă și gestionează Instrumentul Bibliometric Național (IBN) – infrastructură digitală performantă, singura infrastructură națională integrată în e-infrastructura europeană OpenAIRE . Institutul a dezvoltat și administrează alte resurse informaționale interconectate (stiu.md, conferinte.stiu.md, raportare.stiu.md, infra.stiu.md, idsi.md/tv), oferind acces liber și nediscriminatoriu la resursele de informații științifico-tehnologice la nivel național .
Art. 85, lit. a) obținerea, colectarea, stocarea, prelucrarea, utilizarea și diseminarea informațiilor științifico-tehnologice	• IBN, fiind cea mai amplă bibliotecă digitală de publicații științifice ale autorilor din RM cu acces deschis, stochează articole din revistele științifice naționale și culegerile conferințelor (peste 225.000 lucrări științifice); • IBN asigură arhivarea pe termen lung și reutilizarea publicațiilor autohtone; • IBN asigură diseminarea conținutului printr-o vizibilitate sporită atât la nivel național (2000-4.000 vizitatori unici)

Articol/ literă de Cod	Activitățile realizate de IDSI
	zilnic), cât și internațional (publicațiile din IBN sunt exportate către Google Scholar în proporție de 97%, OpenAIRE – 89%, BASE, CORE, Unpaywall, OpenAlex – cele mai mari baze de date științifice internaționale). • IBN a ocupat în 2024 locul 24 la nivel mondial în rândul portalurilor de reviste (categoria Transparent Ranking) în clasamentul Webometrics, ceea ce denotă vizibilitatea și diseminarea globală a publicațiilor științifice găzduite de IBN.
Art. 85, lit. b) monitorizarea, înregistrarea și evidența lucrărilor din domeniile cercetării și inovării, finanțate de la bugetul de stat și din alte surse, inclusiv în cadrul proiectelor internaționale	Pentru facilitarea accesului la publicațiile elaborate în cadrul proiectelor de cercetare finanțate din bani publici, monitorizarea și evidența acestora, IBN oferă acces la informația cumulată din metadatele publicațiilor științifice și generarea de diverse rapoarte (de ex., publicațiile din cadrul proiectului, lucrările aferente tezei de doctor) care facilitează inclusiv procesul de raportare către MEC sau ANCD, ANACEC etc.
Art. 85 lit. d) formarea, în baza resurselor naționale și străine, a resurselor și a sistemelor de informații științifico-tehnologice	• IDSI dezvoltă resurse și sisteme de informații științifico-tehnologice: - https://stiu.md – portal central pentru informații despre știință și inovare; - https://conferinte.stiu.md – platformă pentru gestionarea și diseminarea evenimentelor științifice; - http://expert.idsi.md/ – bază de date a proiectelor și cercetătorilor; - https://infra.stiu.md/ – platformă de suport pentru cartografierea infrastructurilor de cercetare; - https://raportare.stiu.md/ – platformă de raportare pentru activitățile de cercetare-inovare. • În IBN sunt indexate inclusiv publicațiile din Scopus și Web of Science ale autorilor autohtoni.
Art. 85, lit. e) crearea de registre, baze și bănci de date, de fonduri de informații științifico-tehnologice pe baza selectării datelor din resurse naționale și străine	Sistemele dezvoltate de IDSI generează Registrul național ale revistelor științifice acreditate, Registrul evenimentelor științifice etc.
Art. 85, lit. g) asigurarea accesului liber la resursele de informații științifico-tehnologice	IBN este atât o bază de date bibliografică a publicațiilor științifice, cât și oferă acces liber la textul integral al lucrărilor (acolo unde este permis).
Art. 85, lit. j) asistența metodică și metodologică în domeniul diseminării informațiilor științifico-tehnologice și extensiunii cunoștințelor în diverse domenii	IDSi organizează periodic ateliere, webinare adresate colegiilor de redacție ale revistelor științifice, organizatorilor de evenimente științifice. Instituția oferă asistență metodologică cercetătorilor individuali privind diseminarea informațiilor științifice și sporirea vizibilității.
Art. 85, lit. k) implementarea tehnologiilor informaționale internaționale	Datorită implicării în diverse structuri europene și în baza schimbului de experiență, metadatele publicațiilor din IBN sunt conforme standardului Dublin Core; este implementat protocolul OAI-PMH, care facilitează partajarea și colectarea metadatelor în diverse depozite digitale, asigurând interoperabilitatea acestora; referințe bibliografice prezentate conform ISO 690, sunt utilizați identificatori digitali persistenți, precum ORCID pentru autori și DOI pentru publicații etc.

Sistemele elaborate de IDSI contribuie la creșterea **eficienței** în gestionarea rezultatelor finanțate din fonduri publice, asigură **transparența** activităților de cercetare și sprijină **integritatea academică**:

- transparența activităților și rezultatelor cercetării (de ex., [transmisiunile online a tezelor de doctorat](#), informații despre [proiectele de cercetare](#));
- materie primă pentru sistemele antiplagiat ([cea mai mare bibliotecă electronică națională IBN](#) este indexată de Google Scholar, respectiv e luată în considerare de sistemele antiplagiat);
- suportul procesului de evaluare a revistelor și conferințelor din RM, inclusiv pentru a combate fraudele științifice ([Registrul conferințelor](#), [Registrul revistelor](#));
- instrumente și materiale practice în sprijinul asigurării integrității și combaterii dezinformării (de ex., [Instrument de verificare a publicațiilor pseudoștiințifice de tip prădător](#), [Ghid antiplagiat](#)).

Fiind membru activ în organisme internaționale **OpenAIRE** (Infrastructură europeană pentru comunicare științifică descisă), **CoARA** (Coaliția pentru reformă în evaluarea cercetării) și Barcelona Declaration on Open Research Information, IDSI se aliniază standardelor europene privind știința deschisă, guvernarea cercetării și informații științifice deschise.

Prin digitizarea și sistematizarea rezultatelor cercetării, IDSI creează condițiile pentru participarea eficientă a comunității științifice naționale la programul Orizont Europa și la alte programe ale UE. Accentul pus de Comisia Europeană pe știința deschisă și schimbul de date în cadrul SEC este promovat în mod direct prin activitatea IDSI. **Institutul contribuie direct la realizarea acțiunii voluntare A1 din European Research Area Policy Agenda**, care se referă la facilitarea partajării deschise a cunoștințelor și reutilizarea rezultatelor cercetării, inclusiv prin dezvoltarea European Open Science Cloud. Sistemele elaborate de IDSI au fost incluse în **prezentarea situației actuale la nivel național** pentru secțiunea „**Știința deschisă și infrastructuri de cercetare**” din cadrul reuniunii de screening bilateral pentru **capitolul 25 „Știință și cercetare” la Bruxelles din 12 mai 2025**.

Toate aceste parteneriate și acorduri de indexare contribuie direct la **reputația științifică a Moldovei în străinătate**. Credibilitatea câștigată este dublă, pe de o parte credibilitate tehnologică – Republica Moldova dispune de sisteme informaționale avansate în domeniul cercetării, la nivel cu țările UE, pe de altă parte credibilitate politică – Republica Moldova adoptă inițiative europene precum știința deschisă și CoARA.

La nivel național, **crearea unei subdiviziuni distincte de tip Bibliotecă în cadrul IDSI ar aduce multiple beneficii concrete**. Asemenea subdiviziune ar consolida și extinde capacitatea IDSI de a asigura accesul deschis la informația științifică, de a gestiona profesionist resursele digitale și de a oferi servicii de suport informațional cercetătorilor. Principalele avantaje anticipate se referă la:

- **Îmbunătățirea accesului la informație științifică** – o bibliotecă în cadrul IDSI ar deveni un centru național de acces la cunoaștere, completând bibliotecile academice și Biblioteca Națională. Această subdiviziune ar extinde colecțiile digitale dincolo de IBN – incluzând baze de date bibliografice internaționale, publicații științifice străine de interes strategic, rapoarte tehnice și teze de doctorat – oferind un punct unic de acces cu ghiduri și instrumente de căutare pentru cercetători, ar spori semnificativ disponibilitatea resurselor electronice pentru întreaga societate.
- **Gestionarea eficientă a resurselor digitale și preservarea pe termen lung** – o subdiviziune bibliotecară în IDSI ar institui standarde profesionale pentru catalogare, metadata și clasificare internațională, **transformând IBN într-un depozit legal digital pentru publicațiile științifice autohtone**. Bibliotecarii ar putea gestiona arhivarea pe termen lung și ar sprijini documentarea și partajarea seturilor de date de cercetare, garantând conservarea și accesibilitatea durabilă a resurselor digitale naționale.
- **Valorificarea infrastructurii existente și evitarea duplicării eforturilor** – prin formalizarea unei subdiviziuni bibliotecare, IDSI poate deveni un centru de excelență în gestionarea informațiilor științifice, evitându-se fragmentarea acestor funcții în multiple entități separate. Biblioteca IDSI, având profil digital și național, **ar putea agrega literatura online și datele**

științifice autohtone, colaborând cu bibliotecile universitare pentru servicii locale, conform politicii statului de eficientizare a structurilor infodocumentare.

- **Integrarea Bibliotecii Republicane Tehnico-Științifice (BRTȘ) în IDSI** – BRTȘ, concepută ca bibliotecă națională de informare tehnico-științifică, și-a pierdut ancorajul organizațional după recente reorganizări și parteneriatele funcționale necesare pentru a-și îndeplini pe deplin misiunea. Integrarea ei în IDSI ar remedia aceste vulnerabilități, combinând tradiția BRTȘ cu infrastructura digitală, parteneriatele internaționale și expertiza bibliometrică a IDSI. Rezultatul ar fi o singură infrastructură publică modernă, capabilă să digitalizeze colecții, să ofere servicii avansate cercetătorilor și să participe activ la inițiative europene axate pe știința deschisă.

În Republica Moldova, o astfel de reorganizare ar eficientiza utilizarea resurselor existente – în locul a două entități separate (cu eventuale suprapuneri de atribuții sau goluri de competență), s-ar crea o instituție unică, coerentă, care să ofere întreg spectrul de servicii informaționale pentru știință și inovare.

Din perspectivă strategică, consolidarea IDSI ca organizație națională de informații științifico-tehnologice se aliniază priorităților naționale și internaționale privind **transformarea digitală a științei și promovarea accesului deschis**. O astfel de entitate **poate facilita implementarea Recomandării UNESCO privind Știința Deschisă** și a politicilor naționale de acces deschis, asigurând totodată accesul liber al publicului la resursele de informații științifice, conform principiilor legale și de bună practică.

Pe **plan digital**, IDSI dispune de capacitățile tehnice și expertiza necesare pentru a extinde infrastructura informațională (platforme online, baze de date, arhive digitale), iar statutul reorganizat i-ar conferi autoritatea și flexibilitatea de a iniția noi servicii electronice în sprijinul comunității științifice la nivel național.

Din perspectiva **interesului public**, o difuzare mai bună a informației științifice contribuie direct la democratizarea cunoașterii și la creșterea impactului social al cercetării: rezultatele obținute prin proiecte finanțate public devin mai accesibile societății, sprijinind educația, inovarea și fundamentarea politicilor pe baze științifice; astfel, reorganizarea IDSI în forma propusă nu este doar o decizie administrativă, ci și **o investiție strategică în infrastructura intelectuală a țării, cu efecte pozitive pe termen lung asupra dezvoltării societale**.

Sistemele elaborate de IDSI pot servi ca instrumente indispensabile de monitorizare și analiză bibliometrică a producției științifice naționale, dar și a performanțelor în domeniul cercetării-inovării. Practic, platformele elaborate de institut, precum și analizele scientometrice realizate de cercetătorii IDSI permit factorilor de decizie să aibă o imagine de ansamblu, actualizată, asupra producției științifice naționale în diferite domenii, facilitând elaborarea de politici bazate pe dovezi și evaluarea obiectivă a cercetătorilor, grupurilor de cercetare și organizațiilor.

Implicarea IDSI în diverse proiecte internaționale a facilitat dezvoltarea unor infrastructuri naționale compatibile cu standardele europene, crearea conexiunilor între cercetare și elaborarea politicilor publice, dar și susținerea transformării sistemului de cercetare din țară prin digitalizare și știință deschisă. **Activitatea institutului contribuie în mod direct la alinierea la Spațiul European de Cercetare**, evidența și gestionarea infrastructurilor de cercetare, **promovarea științei deschise și consolidarea integrității academice** – toate fiind priorități pe agenda RM de integrare în UE din perspectiva domeniului de cercetare-inovare.

Reorganizarea IDSI în instituție publică în baza principiilor de autogestiune cu mandat de organizație de informații științifico-tehnologice este o necesitate strategică pentru Republica Moldova. Activitatea institutului este strâns legată de obiectivele politicii naționale și de reperele integrării europene: acesta permite accesul liber la cunoștințe, impulsionează transformarea digitală în cercetare și conectează Republica Moldova la rețelele științifice europene.